

Дефиниције

Спелеолошки објекти су подземни карстни облици који најчешће настају растварањем кречњака и могу бити пећине, јаме, понори, еставеле и др. Због својих научних, естетских, културних вриједности спелеолошки објекти уживају посебну заштиту и уписују се у Инвентар објеката геонаслеђа.

Поступање у случају открића спелеолошког објекта

Откриће спелеолошког објекта или његовог дијела пријављује се Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Републичком заводу за заштиту културно-историјског и природног наслеђа. Министар уз претходно прибављено мишљење Завода доноси рјешење којим утврђује мјере осигурања, заштите и управљања спелеолошким објектом или његовим дијелом.

Заштићени спелеолошки објекти

У складу са важећим Законом о заштити природе ("Службени гласник РС" бр. 20/14) у Републици Српској има 10 заштићених подручја и сви су у категорији споменик природе, геоморфолошког типа.

Табела - заштићени објекти геонасљеђа у Републици Српској (последња измјена август 2015.)

НАЗИВ И КАТЕГОРИЈА	ПОВРШИНА (ha)	ОПШТИНА	КЛАСИФИКАЦИЈА
Споменик природе "Пећина Љубачево"	15	Бањалука	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина Орловача"	1	Пале	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина Растуша"	1	Теслић	геоморфолошки
Споменик природе "Јама Ледана"	2	Рибник	геоморфолошки
Споменик природе "Вадачка пећина"	0,6	Шипово	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина Ђатло"	1	Билећа и Гацко	геоморфолошки
Споменик природе "Павлова пећина"	0,6	Требиње	геоморфолошки
Споменик природе "Гидска пећина"	1	Соколац	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина под липом"	1	Соколац	геоморфолошки
Споменик природе "Пећина Леденача"	1	Фоча	геоморфолошки

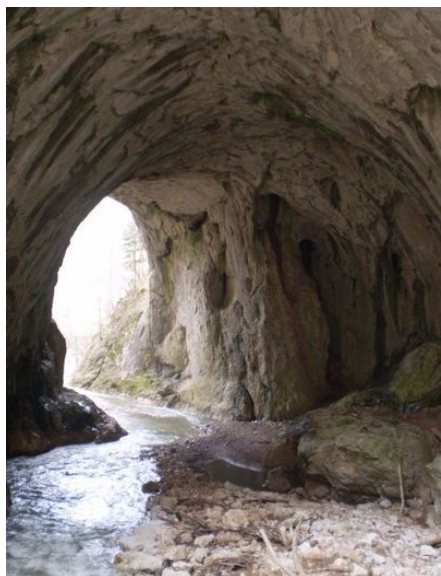
Карст - површински и подземни облици

Карст покрива скоро половину територије Републике Српске и на њему су развијени бројни површински и подземни облици. Од површинских облика истичу се шкрапе, вртаче, прерасти, увале и поља у карсту. Неки од ових облика посебно су интересантни као остаци некадашњих подземних објеката што је случај са прерастима. Од подземних облика у карсту се формирају највећим дијелом пећине и јаме те понори и еставеле. Ипак, свака подјела је условна јер основни принципи формирања подземних објеката су исти без обзира на нагиб канала. У нашој терминологији, пећине су хоризонтални или

благо нагнути подземни карстни канали који преко једног или више отвора комуницирају са површином терена. Под појмом јама подразумевају се спелеолошки објекти са отвором у хоризонталној равни на површини и вертикалним у субвертикалним карстним подземним каналима.

Попово поље, површински облик крашког рељефа, Требиње
Вртаче на планини Мањача
Прераст Самар на ријеци Бистрици, Фоча

Универзитет "Св. Кирил и Методије" - Скопје, Факултет за Геологија и Земљоправу
Институт за Геологија и Земљоправу, Скопје
<https://www.gipr.org.mk/>
<https://www.gipr.org.mk/koibizaglava/>